

2011-09-20

Stadsbyggnadskontoret
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm

Diarienummer: 2010-1141-51

Arkitektur Stockholm Strategi för stadens gestaltning

Bakgrund

Svenska Teknik&Designföretagen är bransch- och arbetsgivarorganisation för arkitektföretag och tekniska konsultföretag inom samhällsbyggnad och industri. Vi samlar cirka 740 företag med 30.500 medarbetare. STD-företagen ingår i Almega - Sveriges största arbetsgivar- och branschorganisation för tjänsteföretag. I vårt uppdrag ingår att representera arkitektföretagen, utveckla branschen och bevaka villkor för deras verksamhet.

Stadsbyggnadskontoret har lanserat samrådsförslaget för Arkitektur Stockholm, en strategi för stadens gestaltning. STD-företagen har ordnat en hearing den 24 augusti där cirka 35 av våra medlemmar kunde höra Niklas Svensson och Fredrik Jensen presentera förslaget och svara på frågor.

Programmet har en tydlig ambition att samla alla aktörer under en gemensam vision. STD-företagen remissvar har enbart fokuserat den påverkan förslaget har på arkitektföretagens villkor och kommenterar inte själva riktigheten i de framtagna riktlinjerna.

Strategin för stadens utveckling syftar till att främja *"Hög arkitektonisk kvalitet för en hållbar utveckling"* (sid.12) och att belägga staden genom dess olika bolag och förvaltningar ett särskilt ansvar för *"Staden som föredöme genom det offentliga byggandet"* (sid 13).

STD-företagen välkomnar denna ambition att skapa verktyg för en mer funktionell stadsutveckling men vill också varna för några riktlinjer som vi anser skapar sämre villkor för arkitektföretagen, vilka redan idag kämpar med lönsamhetsproblem.

STD-företagens synpunkter:

1. Kvarter ska så långt som möjligt delas i flera enheter ritade av olika arkitekter (sid.11)

Vid markanvisningar av ett kvarter till flera byggherrar är det idag kutym att varje byggherre arbetar med "sin" arkitekt, och det är naturligtvis önskvärt att markanvisning fortsätter ske enligt gällande praxis, men om texten syftar till att också i andra sammanhang eller vid senare tillfällen i planeringsprocessen göra delningar vill vi påtala några problem.

STD anser att det är viktigt att arkitektrollen utvecklas och att flera arkitektföretag kan utveckla sin affärsverksamhet genom att själva söka markanvisningar. Att dela kvarter mellan flera arkitekter kan då bli förödande om den ursprungliga fastighetsutvecklingsidén är framtagen av ett arkitektkontor genom egen insats.

Vidare är det oklart när i planeringsprocessen en eventuell indelning skall ske varför detaljplaneskedet riskerar att bli utdraget och komplicerat. Att inte kunna förutse hur detaljplaneprocessen fortlöper riskerar att bli en belastning för arkitektföretagen i relation till sin kund.

2. Staden som föredöme genom det offentliga byggandet (sid 13):

Offentligt byggande lyder under Lagen om Offentlig Upphandling. Även om det finns en ambition i vissa förvaltningar att utveckla rutiner för offentlig upphandling, är det tyvärr många verksamheter som lyder under stadens förvaltning, som handlar enligt rigida upphandlingsprocedurer och oftast utan kvalitetskriterier.

Få bolag som lyder under Stockholms Stadshus AB har egen kvalitetssäkring som premierar en högre arkitektonisk kvalitet utan upphandlingen görs oftast enbart på lägsta pris vid upphandlingstillfället, dvs. inte på det som är mest fördelaktigt på lång sikt.

Vi anser det mycket viktigt att stadens förvaltningar och bolag utvecklar bättre rutiner och att staden ska vara ett föredöme genom att implementera kvalitetsdrivna upphandlingsrutiner.

STD-företagen deltar gärna i dialog med staden för att utveckla upphandlingar av arkitekttjänster i samverkan med stadens förvaltningar för att hänsyn till andra kvalitetskriterier än det lägsta priset ska kunna gälla.

§ 3.3 Utveckla konkurrensmoment genom fler arkitekttävlingar (sid.15)

Arkitekternas kunskap och kompetens måste alltid erkännas genom att utfört arbete alltid ska ersättas. En systematisk konkurrensättning, med hjälp av tävlingar, innebär en betydande ökning av gratis arbete för en bransch som redan idag kämpar med lönsamhetsproblem. Det är oerhört viktigt för arkitektföretagen att yrkesstatusen höjs och att arkitekternas bidrag till stadsutvecklingen tas på allvar. Det kan inte göras genom att föreslå att arkitektföretag ska delta i fler obetalda processer.

Paragrafens första stycke, där man önskar belysa lösningar i initiala skeden, måste lösas med annat verktyg än tävlingar. Olika lösningar kan sökas i ett utredningsskede genom att anlita flera arkitektkontor i s.k. parallella uppdrag, med en ersättning i paritet med omfattningen av uppdraget.

Arkitektävlingar bör endast anordnas mycket restriktivt och enbart i de fall där tävlingsarrangören helt och hållet behärskar genomförandefasen och därför kan garantera i förväg att det vinnande förslaget kommer att genomföras.

STD-företagen önskar att begreppen ”*internationella*” arkitekter och ”*mindre etablerade arkitekter*” bör förtydligas, då vi bedömer att intentionen att strider mot en av grundprinciper i Lagen om Offentlig Upphandling (likabehandlingsprincipen). Hur begreppen relaterar till ambitionen att höja kvalitén bör också redogöras för.

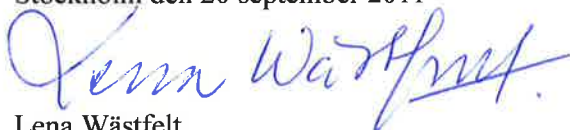
Vidare finner vi det oklart om önskemål om fler tävlingar gäller enbart vid offentligt byggande eller om man syftar till att tvinga in fler parallella uppdrag/tävlingar på privata aktörer.

Offentliga byggherrar kan inte enligt vissa tolkningar av LOU ordna parallella uppdrag eftersom de måste konkurrensutsätta resten av projektet. Och då riskerar man att tävlingar blir den enda sättet för offentliga byggherrar att verka.

Med hänsyn till argument som redovisas ovan vill vi avstyrka förslaget med flera arkitektävlingar.

Vi står självklart till förfogande för ett möte om det skulle bli nödvändigt för att klargöra våra synpunkter. Vi ser fram emot den reviderade versionen av Arkitektur Stockholm.

Stockholm den 20 september 2011

Lena Wästfelt
vd, Svenska Teknik&Designföretagen